

Öğrencilerin Türkçe Dersine Yönelik Tutumları ile Sınıf Değerlendirme Atmosferine Yönelik Algıları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Mehmet KARTAL¹ Mahmut ÇAVDAR²

Gönderim Tarihi: 23.03.2021

Kabul Tarihi: 14.07.2021

Yayın Tarihi: 19.10.2021

Öz: Bu çalışmada öğrencilerin Türkçe dersine yönelik tutumları ile sınıf değerlendirme atmosferine yönelik algıları arasındaki ilişki incelenmiştir. Araştırmadaki çalışma grubu, 2017-2018 eğitim-öğretim yılında Diyarbakır'ın merkezinde bulunan iki ayrı ortaokuldan seçilen 89'u kız, 61'i erkek, toplam 150 öğrenciden oluşturulmuştur. Araştırma kapsamında veri toplama aracı olarak Kapar Kuvanç'ın (2008) geliştirdiği Türkçe Dersine Yönelik Tutum Ölçeği ile Çetin ve İlhan'ın (2014) geliştirdiği Sınıf Değerlendirme Atmosferi Ölçeği kullanılmıştır. Araştırma verilerinin çözümlenmesinde Pearson Momentler Çarpımı korelasyonu ile regresyon analizine başvurulmuştur. Korelasyon analizi sonucunda, öğrenme odaklı değerlendirme atmosferi ile Türkçe dersine yönelik tutum arasında pozitif yönde ve anlamlı ilişki saptanmıştır. Öte yandan performans odaklı değerlendirme atmosferinin Türkçe dersine yönelik tutum ile negatif yönlü anlamlı ilişki içinde olduğu tespit edilmiştir. Regresyon analizinden sağlanan bulgular, öğrencilerin Türkçe dersine yönelik tutumları ile ilgili toplam varyansın %25'inin sınıf değerlendirme atmosferine yönelik algıları ile açıklanabildiğini göstermiştir.

Anahtar Kelimeler: Türkçe Dersine Yönelik Tutum, Sınıf Değerlendirme Atmosferi, Ortaokul Öğrencileri

An Investigation of the Relationships Between Students' Attitudes towards Turkish Course and Their Perceptions of Classroom Assessment Environment

Abstract: In this study, the relationship between students' attitudes towards Turkish course and their perceptions of classroom assessment environment was examined. The study group in the study was composed of a total of 150 students, 89 girls and 61 boys, selected from two different secondary schools in the center of Diyarbakır in the 2017-2018 academic year. Within the scope of the research, the Attitude Scale towards Turkish lesson developed by Kapar Kuvanç (2008) and the Classroom Evaluation Atmosphere Scale developed by Çetin and İlhan (2014) were used as data collection tools. The Pearson Product Moment correlation and regression analysis were used to analyze the research data. As a result of correlation analysis, a positive and significant relationship was found between learning-oriented assessment atmosphere and attitude towards Turkish course. On the other hand, it has been determined that the performance-oriented assessment atmosphere has a negative significant relationship with the attitude towards Turkish course. The findings obtained from the regression analysis showed that 25% of the total variance related to students' attitudes towards Turkish course can be explained by their perceptions of the classroom assessment atmosphere.

Keywords: Attitude Towards Turkish Course, Classroom Assessment Atmosphere, Secondary School Students

GİRİŞ

Tutum, bir ferde isnat edilen ve bu ferdin bir psikolojik nesne ile alakalı duygusunu, düşüncesini ve davranışlarını düzene koyan bir yönelmedir. (Kağıtçıbaşı, 1998: 84). Eren'in (1998: 119) görüşüne göre tutum kişinin iç dünyasının bir yönüyle alakalı olarak belirli değer yargıları ve inançlar doğrultusunda açığa çıkan coşku ve tanıma süreçlerinin ifadesidir. Baz aldıkları inanç ve değer yargıları sürdüğü müddetçe tutumlar da devam eder. Demirel ve Ün'ün (1987: 173) yaptığı tanımlamaya göre ise tutum, kişiyi belli türde davranışlar sergilemeye yönelten öğrenilmiş eğilimdir. Turgut (1983: 155) ise tutumların doğrudan gözlenemediğini ama davranışlarla açığa vurulduğunu ileri sürer. Bloom okullardaki öğrenme sürecini etkileyen iki değişkenin varlığından bahseder. Bunlardan biri bilişsel giriş davranışlarıyla duyuşsal giriş özelliklerinin oluşturduğu öğrenci nitelikleri iken, diğerinin sunulan öğretim hizmeti niteliğiyle ilgilidir (Senemoğlu, 2005).

¹ MEB, Türkiye, senedeger@hotmail.com, ORCID: 0000-0002-2273-043X

² MEB, Türkiye, mahmutcavdar21@gmail.com, ORCID: 0000-0002-4108-543X

Bu değişkenleri Türkçe dersine uyarlayacak olursak öğrencilerin okuduklarını anlaması, anladıklarını sözlü ve yazılı şekilde anlatması ve dili etkin kullanması gibi özellikler bilişsel giriş davranışlarını oluştururken öğrencilerin öğrenme ünitesine olan ilgileri, tutumları ve akademik benlik kavramları duyuşsal giriş özelliklerini yansıtmaktadır. Bu duyuşsal özelliklerden tutum, üzerinde en fazla çalışılan değişkenlerden biridir. Diğer derslerde olduğu gibi Türkçe dersine yönelik tutum ile Türkçe başarısı arasındaki ilişkiyi ele alan araştırmalar (Karasakaloğlu ve Saracaloğlu, 2009) öğrencilerin bu derste başarılarını etkileyen en önemli değişkenlerden birinin derse yönelik tutumları olduğunu ortaya koymuştur. Bu bakımdan öğrencilerin Türkçe dersine yönelik tutumlarını şekillendiren faktörlerin neler olduğunun tespiti önemlidir. Alanyazındaki araştırmalar (Gezer, 2016) öğrencilerin tutumlarını etkileyebilecek önemli faktörlerden birinin sınıf ortamı olabileceğine işaret etmektedir.

Sınıf Ortamı

İçinde öğrenme etkinlikleri gerçekleştirilen dersliklerin psikolojik yönden nasıl algılandığı sınıf ortamı kavramıyla belirtilmektedir (Diekhoff ve Wigginton, 1988). Alanyazında sınıf ortamı kavramı için sınıf çevresi, sınıf iklimi ve öğrenme ortamı gibi farklı tabirler kullanılmaktadır (Boysen, 2007). Buna göre öğrenme etkinliklerinin yürütüldüğü bu sosyal, psikolojik ve aynı zamanda da pedagojik bağlamın (Fraser, 1998) nasıl adlandırılması gerektiğine ilişkin araştırmacılar arasında bir uzlaşının sağlanmadığı söylenebilir. Araştırmacılar adlandırma konusunda ortak bir noktada buluşamadıkları bu kavramın çok boyutlu bir yapıda olduğu konusunda ise aynı fikirdedir. Başka bir ifadeyle konuya ilişkin çalışmaları olan araştırmacıların vardıkları ortak düşünce, ne şekilde adlandırılmış olursa olsun sınıf ortamının çok kapsamlı bir yapı sergilediğidir. Sınıf değerlendirme atmosferi sınıf ortamının söz konusu çok boyutlu yapısı içerisinde yer alan en önemli unsurlardan biridir (Banks, 2012).

Sınıf Değerlendirme Atmosferi

Sınıf değerlendirme atmosferi için öğrencilerin sınıf içindeki değerlendirme uygulamalarına yönelik algıları tanımlanabilir (Brookhart ve DeVoge, 1999). Başka bir ifadeyle sınıfta yapılan değerlendirme faaliyetlerinin hedefleri, öğrencilerin yerine getirmeleri beklenen performans görevleri, değerlendirme kapsamında kullanılan metotlar ve ölçütler ile değerlendirme sonuçlarına ilişkin öğrencilerle paylaşılan geri bildirimler neticesinde öğrenciler sınıf değerlendirme ortamıyla ilgili bir algıya sahip olurlar. Öğrencilerin sınıf içindeki değerlendirme uygulamalarına dair oluşturdukları bu algılara sınıf değerlendirme atmosferi adı verilir (Brookhart, 1997). Sınıf değerlendirme atmosferi iki ayrı alt başlıkta incelenmektedir. Bunlar, öğrenme odaklı değerlendirme atmosferi ve performans odaklı değerlendirme atmosferidir (Alkharusi, 2011; İlhan ve Çetin, 2014). Öğrenme odaklı değerlendirme atmosferinde öğrenme için değerlendirme anlayışı egemendir (Buldur ve Doğan, 2014). Bu şekildeki bir değerlendirme ortamının odağında öğrencilerin öğrenmeleri bulunmakta ve değerlendirme faaliyetleri öğrenmeye katkı yapacak bir araç tarzında kullanılmaktadır (Wang, 2004). Performans odaklı değerlendirme ortamında ise öğrencilere açıklayıcı geri bildirimler değil aksine yargılayıcı dönütler verilir. Öğrencinin performansı diğer arkadaşlarının performansı ile karşılaştırılır (Alkharusi, 2010). Öğrencinin öğrenmesinden çok performansı ön planda tutulur (İlhan, 2015).

Türkçe Öğretiminde Sınıfın Özellikleri (Sınıf Atmosferi)

Açıkgöz'e (1996) göre bütün toplumlarda olduğu gibi eğitim öğretim yapılan bir sınıftaki kişiler, oluşturulan kurallar, fiziksel şartlar, insani ilişkiler, önderlik şekilleri vb. değişkenlerin tesirindedir (Akdemir, 2006). Verimli Türkçe öğretimi gerçekleştirebilmek için de bu faktörler önemlilik arz

etmektedir. Sınıf içerisinde eğitim ve öğretim sürecinin etkin olması için gerekli şartlar oluşturulmalıdır.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmada öğrencilerin Türkçe dersine yönelik tutumları ile sınıf değerlendirme atmosferine yönelik algıları arasındaki ilişki incelenmiştir. Bu doğrultuda araştırma kapsamında aşağıda yer alan hipotezler test edilmiştir.

1. Türkçe dersine yönelik tutum ile sınıf değerlendirme atmosferi ile ilgili öğrenme odaklı algı arasında olumlu anlamda ilişki vardır.
2. Türkçe dersine yönelik tutum ile sınıf değerlendirme atmosferiyle ilgili öğrenme odaklı algı arasında olumsuz anlamlı ilişki vardır.
3. Öğrencilerin sınıf değerlendirme atmosferine yönelik algıları Türkçe dersine yönelik tutumlarının anlamlı bir açıklayıcısıdır.

YÖNTEM

Araştırma Modeli

Çalışma kapsamında kullanılan model ilişki araştırma modelidir. İlişkisel araştırmalarda iki ya da daha fazla değişken arasındaki birlikte değişimin derecesi nasıldır gibi araştırma soruları çözümlenmeye çalışılır (Gürbüz ve Şahin, 2017).

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma evreni, 2017-2018 eğitim öğretim yılı I. döneminde Diyarbakır il merkezinde öğrenim gören ortaokul öğrencileri ile sınırlıdır. Araştırmanın çalışma grubunu 2017-2018 eğitim-öğretim yılının I. Döneminde Diyarbakır'ın merkezindeki iki ayrı ortaokuldan toplam 150 öğrenci oluşturmaktadır. Çalışma grubundaki öğrencilerin 89'u (%59.30) kız ve 61'i (%40.70) erkektir. Öğrenim gördükleri sınıf düzeyine göre bakıldığında ise 150 öğrencinin 82'si (54.70) yedinci sınıfa, 68'i (%45.30) ise sekizinci sınıfa devam etmektedir. Öğrencilerin Türkçe dersi karne notları 2 ile 5 arasında değişmekte olup 2 öğrencinin karne notu 2, 15 öğrencinin karne notu 3, 48 öğrencinin karne notu 4 ve 85 öğrencinin karne notu 5 şeklindedir.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada Türkçe Dersine Yönelik Tutum Ölçeği (TDYTÖ) ile Sınıf Değerlendirme Atmosferi Ölçeği (SDAÖ) veri toplama araçlarından istifade edilmiştir.

Türkçe Dersine Yönelik Tutum Ölçeği (TDTÖ)

TDTÖ, Kapar Kuvanç (2008) tarafından geliştirilmiştir. Ölçekte Tamamen Katılıyorum(5) ile Hiç Katılmıyorum(1) arasında uzanan beşli likert tipi bir derecelendirme söz konusudur. 21 madde içeren TDTÖ, toplam varyansın %49.80'ini açıklayan üç boyutlu bir yapıya sahiptir. Ölçeğin birinci boyutu Türkçe dersine ilişkin olumsuz duygularla ilgili sekiz maddeden oluşmaktadır. Bu boyutun açıklanan toplam varyansa katkısı %31.19'dur. Boyuttaki maddelerin faktör yükleri .57 ile .75 arasında değişmektedir. (Örnek Madde: Türkçe dersinde zaman geçmek bilmez). Ölçeğin ikinci boyutu Türkçe dersine yönelik ilgi ve isteği yansıtan yedi madde içermektedir. Açıkladığı varyans oranı 10.76 olan bu boyuttaki maddelerin faktör yükleri .60 ile .82 arasında sıralanmaktadır (Örnek Madde: Türkçe dersi benim için ilgi çekicidir.) Ölçeğin üçüncü ve son boyutu ise Türkçe dersinin yaşamda kullanıma yönelik altı maddeden oluşmaktadır. Ölçeğin açıkladığı varyansa %7.85'lik bir

katkı getiren bu boyuttaki maddeler .54 ile .71 arasında değişen faktör yüklerine sahiptir (Örnek Madde: Türkçe dersinde düşüncelerimi, duygularımı ve hayallerimi sözlü olarak ifade etmeyi severim). Kapan Kuvanç'ın (2008) TDTÖ için rapor ettiği iç tutarlık katsayısı .86 iken TTDÖ ile bu çalışmada toplanan ölçümlere ilişkin Cronbach alfa katsayısı .88 olarak elde edilmiştir. Hesaplanan bu değer .70 alt sınırını (Tezbaşaran, 1997) aştığından TDTÖ ile toplanan verilerin yeterli düzeyde güvenilir olduğu ifade edilebilir.

Sınıf Değerlendirme Atmosferi Ölçeği (SDAÖ)

İlhan ve Çetin'in (2014) geliştirdiği SDAÖ, ÖODA ve PODA olarak isimlendirilen iki faktörlü bir yapıdadır. Açıklanan toplam varyansın %31.52 olduğu ölçekte, ÖODA boyutunun açıklanan toplam varyans katkısı %20.93'tür. Bu boyuttaki maddelerin faktör yükleri açımlayıcı faktör analizi sonuçlarına göre .33 ile .63 arasında değişirken doğrulayıcı faktör analizi sonuçlarına göre .41 ile .62 arasında sıralanmaktadır (Örnek Madde: Bu sınıfta, öğrencilere performansları ile ilgili eksikliklerini tamamlamalarını sağlayacak geri bildirimler verilir). PODA boyutunun ölçeğin açıkladığı toplam varyansa katkısı ise %10.60'tır. PODA boyutundaki maddelerin faktör yükleri açımlayıcı faktör analizi sonuçlarına göre .33 ile .69 arasında ve DFA sonuçlarına göre .28 ile .68 arasında değişmektedir. SDAÖ'de toplam 18 madde yer almaktadır (Örnek Madde: Bu sınıfta, öğretmenler öğrencilerin konuları anlayıp anlamadığından çok notlarına önem verirler). Ölçeğin iki boyutundaki madde sayıları birbirine eşittir. Yani gerek ÖODA gerekse PODA boyutunda dokuzar madde yer almaktadır. SDAÖ'nün güvenilirliği için iç tutarlılık ve kararlılık anlamındaki güvenilirlik değerleri hesaplanmıştır. Ölçeğin iç tutarlılık anlamına güvenilirliği hesaplanırken Cronbach alfa ile bileşik güvenilirlik katsayılarına başvurulmuştur. Cronbach alfa güvenilirliği ölçeğin her iki boyutu için de .73 olarak bulunurken bileşik güvenilirlik katsayıları ÖODA boyutunda .75 ve PODA boyutunda .76 olarak elde edilmiştir. Test tekrar test güvenilirlik katsayıları ise ÖODA ve PODA boyutlarının her ikisinde de .93 olarak hesaplanmıştır. SDAÖ geliştirilirken belirli bir disipline özgü değil tüm derslere yönelik olarak hazırlanmıştır. Bununla birlikte bu çalışma kapsamında öğrencilerden ölçek maddelerini Türkçe dersindeki değerlendirme uygulamalarını dikkate alarak cevaplamaları istenmiştir. SDAÖ ile bu çalışmadan elde edilen ölçümlerin güvenilirliği Cronbach alfa iç tutarlık katsayısı yardımıyla test edilmiştir. Hesaplanan iç tutarlılık ölçümleri ÖODA ve PODA boyutları için sırasıyla .70 ve .64 şeklindedir. Madde sayısının az olduğu ölçeklerde .60'ın üstündeki iç tutarlık katsayıları güvenilirlik bakımından yeterli görüldüğünden (Sipahi, Yurtkoru ve Çinko, 2010) SDAÖ ile toplanan ölçümlerin kabul edilebilir düzeyde güvenilir olduğunu söylemek mümkündür.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırmanın verileri 2017-2018 öğretim yılının I. Döneminde toplanmıştır. Ölçek uygulanmadan önce öğrenciler çalışmanın amacına dair bilgilendirilmiş ve araştırmaya katılımın gönüllük esasına dayalı olduğu açıklanmıştır. Ölçek maddelerini dikkatle okumalarının ve samimi bir şekilde cevaplandırmalarının son derece önemli olduğunun altı çizilerek öğrencilere ölçeği cevaplandırırken dikkat etmeleri gereken hususlar ifade edilmiştir. Bu kapsamda her maddeyi cevaplamaları ve her bir madde için sadece bir seçeneği tercih etmeleri gerektiği belirtilmiştir. Yapılan açıklamalardan sonra veri toplama aracı bizzat araştırmacı tarafından sınıf ortamında öğrencilere uygulanmıştır. Öğrenciler, 15 ile 20 dakika arasında değişen sürelerde ölçek maddelerini yanıtlamışlardır. Araştırmada toplanan veriler korelasyon analizi ile standart çoklu regresyon analizinden faydalanılarak çözümlenmiştir. Veri analizi için SPSS.20 paket programı kullanılmıştır.

BULGULAR

Bu başlık altında araştırmada ulaşılan bulgular sunulmuştur. Öncelikle değişkenler arasındaki korelasyon katsayılarına bakılmıştır. Korelasyon analizinden elde edilen bulgular, değişkenlerin betimleyici istatistikleri ile beraber Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1. Türkçe dersine yönelik tutum ve sınıf değerlendirme atmosferinin boyutları arasındaki korelasyon katsayıları ile değişkenlere ait betimleyici istatistikler

	Türkçe Dersine Yönelik Tutum	ÖODA	PODA
Türkçe Dersine Yönelik Tutum	1.00		
ÖODA	.49	1.00	
PODA	-.33	-.44	.100
Ortalama	3.80	3.69	2.70
Standart Sapma	.69	.66	.69

Tablo 1’deki bulgulara bakıldığında, Türkçe dersine yönelik tutum ile ÖODA arasında pozitif yönde ve istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki bulunduğu görülmektedir. [$r=.49$, $p<.01$]. Diğer taraftan Türkçe dersine yönelik tutum ile PODA arasında negatif yönlü ve anlamlı bir ilişkinin bulunduğu tespit edilmiştir [$r=-.33$, $p<.01$]. Yordayıcı değişkenlerin yordanan değişken ile doğrusal bir ilişki içerisinde olması, regresyon analizinin uygulanabilmesi için karşılanması gereken varsayımlardan biridir.

Korelasyon analizinde rapor edilen çıktılar, çalışmanın yordanan değişkeni olan Türkçe dersine yönelik tutum ile araştırmadaki yordayıcı değişken olan ÖODA ve PODA boyutları arasındaki ilişkilerin bu varsayımın karşılandığı anlamına gelmektedir. Bundan dolayı, öğrencilerin Türkçe dersine yönelik tutumlarının sınıf değerlendirme atmosferine yönelik algıları ile açıklana bilirliliğini ortaya koymak üzere oluşturulan regresyon modelinde ÖODA ve PODA boyutlarının ikisine de yer verilmiştir. Çoklu regresyon analizine ilişkin ikinci bir varsayım, yordayıcı değişkenler arasında çoklu doğrusal bağıntının olmamasıdır. Yordayıcı değişkenler arasında .80’i aşan korelasyon katsayılarının çoklu doğrusal bağıntının işaretçisi olarak yorumlanırken .90 ve üzerindeki korelasyon katsayıları önemli bir çoklu doğrusal bağıntı sorunu olduğu şeklinde değerlendirmektedir (Büyüköztürk, 2010). ÖODA ve PODA değişkenleri arasındaki korelasyon katsayıları gözden geçirildiğinde bu değişkenler arasında negatif yönlü ve orta düzeyli bir ilişki bulunduğu belirlenmiştir [$r=-.44$, $p<.01$]. Bu korelasyon katsayısından hareketle, çoklu regresyon analizine ilişkin yordayıcı değişkenler arasında yüksek bağıntı katsayılarının bulunmaması varsayımının sağlandığı söylenebilir. Bu tespit sonrasında, öğrencilerin sınıf değerlendirme atmosferine yönelik algılarının Türkçe dersine yönelik tutumlarını ne düzeyde yordayabildiğini saptamak amacıyla çoklu regresyon analizi gerçekleştirilmiş ve analize ilişkin sonuçlar, Tablo 2’de sunulmuştur.

Tablo 2. Türkçe dersine yönelik tutum ile sınıf değerlendirme atmosferi arasındaki ilişkiye ait çoklu regresyon analizi sonuçları

Model	Standardize Edilmemiş Katsayılar		Standardize Edilmiş Katsayılar	t	R	R2	F
	β	Std Hata	Beta				
Sabit	2.51	.45		5.63**			
PODA	.45	.08	.43	5.42**	.51	.26	25.20**
ÖODA	-.14	.08	-.14	-1.74*			

** $p < .01$, * $p > .05$

Tablo 2'ye göre öğrencilerin sınıf değerlendirme atmosferine yönelik algıları Türkçe dersine yönelik tutumlarının anlamlı bir belirleyicidir [$F(2, 147), p < .01$]. Regresyon analizi sonuçları incelendiğinde öğrencilerin Türkçe dersine yönelik tutumları ile ilgili varyansın %25'inin sınıf değerlendirme atmosferine yönelik algıları ile açıklanabildiği anlaşılmaktadır [$R^2=25$]. Tablo 2'den anlaşıldığı gibi sınıf değerlendirme atmosferiyle ilgili performans odaklı algı Türkçe dersinin negatif bir yordayıcısı iken öğrenme odaklı değerlendirme atmosferi Türkçe dersini pozitif yönde yordamaktadır.

TARTIŞMA, SONUÇ ve ÖNERİLER

Bu araştırmada öğrencilerin Türkçe dersine yönelik tutumları ile sınıf değerlendirme atmosferine yönelik algıları arasındaki ilişki incelenmiştir. Bu araştırmadan sağlanan bulgular, Türkçe dersine yönelik tutum ile ÖODA arasında pozitif yönde ve istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki bulunduğunu göstermektedir. Diğer yandan; Türkçe dersine ilişkin tutum ile PODA arasında negatif yönlü ve anlamlı bir ilişki bulunduğu tespit edilmiştir. Öğrencilerin sınıf değerlendirme atmosferine yönelik algıları Türkçe dersine ilişkin tutumlarının anlamlı bir belirleyicidir. Bu regresyonun analiz sonuçları incelendiğinde, öğrencilerin Türkçe dersine yönelik tutumları ile ilgili varyansın %25'i sınıf değerlendirme atmosferine yönelik algıları ile açıklanabildiği anlaşılmaktadır. Ayrıca sınıf değerlendirme atmosferiyle ilgili performans odaklı algı Türkçe dersinin negatif bir yordayıcısı iken öğrenme odaklı değerlendirme atmosferi Türkçe dersini pozitif yönde yordamaktadır. Araştırma hipotezlerini haklı çıkaran bu sonuçlar, literatürdeki nazari bilgiler ve deneysel araştırmalarla da uyumaktadır. Ancak bu uyuma kısmi bir benzerlik teşkil edebilir. Çünkü literatürde, direkt sınıf değerlendirme atmosferi ve Türkçe dersine yönelik tutum arasındaki bağlantıyı irdeleyen herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır. Başka bir ifadeyle çalışmanın sonuçlarıyla uygunluk gösterdiği söylenebilecek araştırmalar, ya sınıf değerlendirme atmosferinin öz güven ve motivasyon gibi farklı duyuşsal özelliklere olan etkisinin ya da sınıf ortamı ile okula dönük tutum arasındaki ilişkinin incelendiği çalışmalardır. Öğrencilerin sınıf değerlendirme atmosferiyle ilgili algılarının öz güvenlerini (Alkharusi, 2009), başarı yönelimlerini (Buldur, 2014) ve istekliliklerini (Alkharusi, 2007; Brookhart, Walsh ve Zientarski, 2006) etkilediğini sergileyen çalışmalar, sınıf değerlendirme atmosferi ile duyuşsal öğrenme çıktıları arasında anlamlı bir ilişkinin varlığını göstermesi bakımından araştırma sonuçlarına destek vermektedir.

Sınıf içindeki değerlendirme uygulamalarından öğrencilerin duyuşsal özelliklerinin etkilendiğine dair nazari bilgiler de çalışmanın sonuçlarıyla paraleldir. Araştırma sonuçlarıyla örtüşen bu nazari bilgilere Rodriguez (2004) ile Buhagiar (2007) tarafından yapılan çalışmalar örnek olarak

gösterilebilir. Rodriguez'in (2004) yaptığı çalışmada, sınıf içindeki değerlendirme uygulamalarından öğrencilerin duyuşsal özelliklerinin etkilendiği ve öğrencilerin davranışlarını biçimlendirmede önemli bir rol oynadığı şeklindeki ifadelere yer verilmiştir. Aynı biçimde Buhagiar'ın (2007) yaptığı çalışmada değerlendirme esnasında yararlanılacak ölçütlerin de öğrencilerin duyuşsal özelliklerine etki edeceği ifade edilmiştir. Buhagiar (2007), değerlendirme yapılırken bağıl standartların değil de mutlak veya içsel standartlar kullanmanın öğrencilerin duyuşsal özelliklerini istenen yönde değiştirmeye hizmet edecek uygulamalar olacağını ileri sürmüştür.

Bu çalışmada öğrencilerin Türkçe dersine yönelik tutumları ile sınıf değerlendirme atmosferine yönelik algıları arasındaki ilişki incelenmiştir. Bu çalışmadan elde edilen bulgular, Türkçe dersine yönelik tutum ile ÖODA arasında pozitif yönde ve istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki bulunduğunu göstermektedir. Diğer taraftan Türkçe dersine yönelik tutum ile PODA arasında negatif yönlü ve anlamlı bir ilişki bulunduğu tespit edilmiştir. Öğrencilerin sınıf değerlendirme atmosferine yönelik algıları Türkçe dersine yönelik tutumlarının anlamlı bir belirleyicidir. Bu regresyonun analiz sonuçları incelendiğinde öğrencilerin Türkçe dersine yönelik tutumları ile ilgili varyansın %25'i sınıf değerlendirme atmosferine yönelik algıları ile açıklanabildiği anlaşılmaktadır. Araştırma kapsamında sınıf değerlendirme atmosferiyle ilgili öğrenme odaklı algının Türkçe dersine yönelik tutum ile olumlu anlamda ilişki içinde bulunduğu, performans odaklı değerlendirme algısı ile Türkçe dersine yönelik tutum arasında olumsuz anlamda bir ilişkinin olduğu ve öğrencilerin sınıf değerlendirme atmosferine ilişkin algılarının Türkçe dersine ilişkin tutumlarının anlamlı bir yordayıcısı olduğu kanaatine varılmıştır.

Araştırma kapsamında elde edilen sonuçlar çalışmanın uygulamaya yönelik önemli katkılarda bulunacağına işaret etmektedir. Yine de çalışmanın bazı sınırlılıkları yok değildir. Araştırmada varılan sonuçlar değerlendirilirken göz önünde bulundurulması gereken bahse konu sınırlılıklar, beraberinde ileri araştırma tekliflerini de getirmektedir. Öncelikle bu çalışmada korelasyonel araştırma modeli kullanıldığından, değişkenler arasında neden ve sonuç ilişkisi bulunduğu konusunda yapılabilecek yorumlar kısıtlanmaktadır. Değişkenler arasındaki ilişkileri meydana çıkarmak ve muhtemel sonuçları üzerine tahmin yapabilmek adına korelasyonel araştırmalardan istifade edilmektedir. Ancak korelasyonel araştırmalar sonucu sağlanan veriler değişkenler arasındaki ilişkinin nedenselliği hakkında bir delil olamamaktadır (Creswell, 2012). Sınırlılıkları aşmak için şu önerilerde bulunulabilir:

1. Türkçe dersine yönelik tutumlarını ne şekilde etkilediğini anlamaya yönelik ampirik araştırmalar yapılması teklif edilebilir.
2. Çalışmalarda sınıf içinde gözlemler yapmak ve öğretmenlerin ders planlarını incelemek gibi veri kaynaklarının çeşitlendirilmesi doğru bir uygulama olacaktır.
3. Söz konusu değişkenlerin birbiriyle olan ilişkisinin farklı eğitim seviyesinden çalışma grupları üstünde de denemesi, araştırma sonucu sağlanan verilerin genellenebilirliğine katkı yapacaktır.

KAYNAKLAR

- Alıcı, D. (2013). Okula yönelik tutum ölçeğinin geliştirilmesi. Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Eğitim ve Bilim*, 38 (168), 318-331.
- Alkharusi, H. (2007). *Effects of teachers' assessment practices on ninth grade students' perceptions of classroom assessment environment and achievement goal orientations in muscat science classrooms*

- in the Sultanate of Oman. Unpublished Doctoral Dissertation, Kent State University, Oman.
- Alkharusi, H. (2009). *Classroom assessment environment, selfefficacy, and mastery goal orientation: A causal model*. Paper Presented at the 2nd International Conference of Teaching and Learning (ICTL 2009), INTI University College, Malaysia.
- Alkharusi, H. (2010). Teachers " assessment practices and students " perceptions of the classroom assessment environment. *World Journal on Educational Technology*, 2 (1), 27-41.
- Alkharusi, H. (2011). Development and datametric properties of a scale measuring students' perceptions of the classroom assessment environment. *International Journal of Instruction*, 4 (1), 105-120.
- Banks, S. R. (2012). *Classroom assessment: Issues and practices* (2nd ed.). Long Grove, IL: Waveland Press Inc.
- Buldur, S., ve Doğan, A. (2014). Fen ve teknoloji dersinde öğrencilerin sınıf içi değerlendirme ortamına ilişkin algıları ölçeğinin Türkçeye uyarlanması. *Eğitim ve Bilim*, 39 (176), 199-211. [http:// dx.doi.org/10.15290/EB.2014.3729](http://dx.doi.org/10.15290/EB.2014.3729).
- Çetin, B., ve İlhan, M. (2014). Sınıf değerlendirme atmosferi ölçeğinin (sdaö) geliştirilmesi: geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Eğitim ve Bilim*, 39 (176), 31-50.
- Demirel, Ö., ve Ün, K. (1987). *Eğitim terimleri*. Ankara: Şafak Matbaası.
- Eren, E. (1998). *Örgütsel davranış ve yönetim psikolojisi*. İstanbul: Beta Yayınevi.
- Gezer, M. (2016). *Ortaokul öğrencilerinin sosyal bilgiler dersi başarılarını yordayan çeşitli değişkenlerin belirlenmesi*. Yayımlanmamış doktora tezi, Atatürk Üniversitesi, Erzurum.
- Gürbüz, S., Şahin, F. (2017) *Sosyal bilimler araştırma yöntemleri*, Seçkin Yayıncılık. Ankara.
- İlhan, M. (2015). The predictive power of students' perceptions of classroom assessment environment for their mathematics anxiety. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 34 (2), 1-21.
- İlhan, M. (2017). Sınıf değerlendirme atmosferine ilişkin algılarının okula yönelik tutumları üzerindeki yordayıcı rolü. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 25 (1), 111-128.
- Kağıtçıbaşı, Ç. (1998). *İnsan ve İnsanlar*. İstanbul: Evrim Basım Yayın Dağıtım.
- Kapar Kuvanç, E. B. (2008). Yaratıcı yazma tekniklerinin öğrencilerin Türkçe dersine ilişkin tutumlarına ve Türkçe dersindeki başarılarına etkisi. *Yayımlanmamış yüksek lisans tezi*, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. İzmir.
- Karasakaloğlu, N., ve Saracaloğlu, A. S. (2009). Sınıf öğretmeni adaylarının Türkçe derslerine yönelik tutumları, akademik benlik tasarımları ile başarıları arasındaki ilişki. *Yüzyüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi*, VI (I), 343-362.
- Senemoğlu, N. (2005). *Gelişim, öğrenme ve öğretim: Kuramdan uygulamaya*. Ankara: Gazi Kitabevi.
- Sipahi, B., Yurtkoru, S., ve Çinko, M. (2010). *Sosyal bilimlerde SPSS'le veri analizi*. İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım.
- Tezbaşaran, A. (1997). *Likert tipi ölçek hazırlama kılavuzu*. Ankara: Türk Psikologlar Derneği.
- Turgut, M. F. (1983). *Eğitimde ölçme değerlendirme metotları*. Ankara: Saydam Matbaacılık.